Verslag Informatiebijeenkomst Transitie Tankstations

Datum: 8 mei 2025
Locatie: Pakhuis de Zwijger, Amsterdam

Inleiding

Op 8 mei 2025 organiseerde de gemeente Amsterdam een informatiebijeenkomst voor tankstation-exploitanten en -eigenaren. Doel van de bijeenkomst was het delen van informatie over beleid en marktontwikkelingen en het ophalen van input voor de strategie voor de transitie van tankstations in Amsterdam. We begonnen met een plenair programma. Daarna gingen we uiteen in thematafels. De gemeente Amsterdam bedankt alle aanwezigen voor hun waardevolle bijdrage aan deze bijeenkomst.

Samenvatting

De bijeenkomst liet zien dat er onder tankstation-exploitanten en -eigenaren en branchepartijen een duidelijke behoefte is aan richting en zekerheid vanuit de gemeente over de toekomst van tankstations in de stad. Er werd breed gepleit voor een hybride transitie, waarbij op tankstationlocaties ruimte blijft voor zowel tanken als laden, met een geleidelijke verschuiving naar emissievrije mobiliteit.

Aanwezigen vroegen om meer transparantie over de visie van de gemeente per locatie en de potentie per locatie om te transformeren. Zodat zij gericht kunnen investeren. Tegelijkertijd klonk de oproep om het midden- en kleinbedrijf eerlijke toegang te bieden, bijvoorbeeld via slimme tender- of veilingmodellen met lagere instapdrempels.

Ook werd ook aandacht gevraagd voor randvoorwaarden zoals netcapaciteit, ruimtelijke inpassing en het risico op ongecoördineerde ontwikkeling van laadpunten. Tot slot onderstreepte aanwezigen het belang van een technologie-neutrale strategie waarin niet alleen elektrisch laden, maar ook alternatieve schone brandstoffen zoals waterstof of biobrandstoffen een volwaardige plek krijgen.

Plenair programma

Tijdens het plenaire deel presenteerde de gemeente marktontwikkelingen, beleidskaders en uitgangspunten voor de strategie. Er werd gesproken over de veranderde omstandigheden rond netcapaciteit: tegenwoordig moet direct betaald worden voor een aansluiting, zonder zekerheid of en wanneer die beschikbaar komt. Dit zorgt voor risico's bij ondernemers. Er werd gepleit voor goede regelingen en maatwerk per locatie.

Ook werd gevraagd om niet alleen op juridische vormen zoals huur of erfpacht te sturen, maar te kijken naar de feitelijke impact op tankstation-ondernemers. De gemeente gaf aan dit mee te nemen in de strategie.

Verder werd gewaarschuwd voor een eenzijdige focus op elektrisch laden. Bio- en alternatieve brandstoffen verdienen ook ruimte in de strategie. De gemeente bevestigde dat zij technologie-neutraal wil opereren en met de markt meebeweegt waar er vraag ontstaat.

Tot slot werd de wens uitgesproken om per locatie duidelijkheid te krijgen over de toekomst, zodat ondernemers gericht kunnen investeren. Ook werd voorgesteld dat de gemeente de locatievoorstellen eerst preciezer presenteert en daarover in gesprek te gaan met de betrokkenen.

Thematafels

Na het plenaire programma gingen we uiteen in 3 thematafels:

1. Algemeen
2. Huur
3. Erfpacht/Privaat

Per thematafel konden de aanwezigen input geven voor de strategie.

1. Thematafel Algemeen

Verbinding praktijk en gemeenteteam
Hier werd het belang benadrukt van continuïteit in beleid en aanspreekpunten vanuit de gemeente. Aanwezigen gaven aan dat wisselingen binnen het gemeenteteam en afstand tot de praktijk de betrokkenheid kunnen bemoeilijken. Er werd gepleit voor een nauwere verbinding met de praktijk en het gebruik van duidelijke, toekomstbestendige termen zoals ‘energiestation’ in plaats van ‘laadstation’. Een geleidelijke, hybride transitie – waarbij laden, tanken en aanvullende functies tijdelijk naast elkaar bestaan – werd als meest wenselijk beschouwd.

Toegang nieuwe toetreders en MKB
Verder werd stilgestaan bij de positie van nieuwe toetreders. De drempel om toe te treden bleek hoog, vooral voor partijen die geen tankfuncties aanbieden. Er werd gesuggereerd om meer flexibiliteit te bieden, onder andere via gedeeld eigenaarschap van locaties. Ook de toegang voor MKB-bedrijven kwam ter sprake: hoge instapkosten en onduidelijke looptijden beperken hun kansen. Tenderprocedures op basis van jaarhuur of lagere ‘entrance fees’ zouden die drempels kunnen verlagen.

Locatiespecifieke visie en maatwerk
De aanwezigen pleitten voor locatiespecifiek maatwerk. Niet elke plek is geschikt voor transformatie, en het gesprek met ondernemers over de lokale vraag en de potentie is volgens hen essentieel. In binnenstedelijke gebieden speelt bovendien het bredere beleid rondom autoluw en verdichting mee. Ondernemers willen weten wat de visie per locatie is, om verantwoord te kunnen investeren. Zekerheid, duidelijkheid over voorwaarden en de mogelijkheid van een restwaardevergoeding werden genoemd als randvoorwaarden voor investeringsbereidheid.

Gelijk speelveld
Tot slot werd gepleit voor een gelijk speelveld tussen huur en erfpacht. Hoewel de juridische vorm nu bepalend is voor wat er wel of niet mogelijk is op een locatie, werd dit als onwenselijk ervaren. Duurzame ontwikkeling zou niet afhankelijk mogen zijn van het type recht. De gemeente gaf aan dat huurlocaties meer flexibiliteit bieden, maar staat open voor verdere verkenning van mogelijkheden voor erfpachters.

2. Thematafel Huur

Functies en marktmodellen
Hier werd besproken hoe tankstationlocaties het beste kunnen worden ingezet in de transitie: volledig naar elektrisch laden, hybride met tanken en laden, of een mix per locatie. Aanwezigen gaven aan dat het aanbod moet aansluiten op de vraag per locatie, waarbij ook ruimte is voor aanvullende functies zoals een shop of wasstraat. Er werd gepleit voor marktmodellen zoals veilingen met gelijke looptijd voor alle contracten, vergelijkbaar met het Rijks- of Rotterdamse model. Tegelijkertijd werd gewaarschuwd dat alleen laden door een beperkt aantal partijen kan leiden tot te weinig service en concurrentie.

Didam-arrest
Daarnaast werd kort stilgestaan bij het Didam-arrest voor toekomstige tenderprocedures: volgens een aanwezige vervalt dit als er sprake is van vastgesteld beleid. De gemeente gaf aan dit juridisch nader te onderzoeken. Ook werd gevraagd wat onder 'nieuwe toetreders' wordt verstaan. De gemeente gaf aan dat dit zowel nieuwe als bestaande partijen kunnen zijn. En dat ook traditionele exploitanten een kans moeten krijgen bij toekomstige tenders.

Kaders
Verder werd het belang van duidelijke maar flexibele kaders benadrukt, zodat ondernemers kunnen investeren. Onzekerheid over de looptijd van huurcontracten werd genoemd als remmend. De gemeente werd gevraagd om enerzijds duidelijke kaders te stellen, bijvoorbeeld een minimaal aantal laadpalen over een periode van 15 jaar. Maar anderzijds ook ruimte te bieden voor ondernemerschap.

Verkeerssituatie
De groep vroeg daarnaast hoe de gemeente omgaat met locaties waar de verkeerssituatie verandert, zoals bij herinrichting van de openbare ruimte. De gemeente gaf aan dat zij hiervoor de meest actuele beleidsinzichten meeneemt. Er werd gepleit voor een dynamisch model dat aansluit bij het gedrag van gebruikers: tank- en laadlocaties zouden idealiter komen op natuurlijke reisroutes (‘olifantenpaden’) in plaats van enkel top-down geplande plekken.

Markt faciliteren
Ook werd benoemd dat de markt wel in beweging is, maar dat deze vanuit de gemeente actief gefaciliteerd moet worden, bijvoorbeeld door het organiseren van netverzwaring.

Potentie per locatie
Tot slot werd verzocht om specifiek per locatie naar de potentie te kijken. Hier komt de gemeente later op terug.

3. Thematafel Erfpacht/Privaat

Complexiteit
Aanwezigen benoemden dat sommige locaties op dit moment juridisch en ruimtelijk complex zijn: het betreft een kleine kavel, waarbij de grondeigenaar (nog) geen ontwikkelplannen heeft, terwijl de gemeente de locatie juist als kansrijk ziet.

Behoefte aan duidelijkheid
Ook werd gevraagd welke locaties de gemeente wil saneren en welke geschikt zijn om mee door te gaan. De behoefte aan duidelijkheid over welke locaties behouden blijven en welke getransformeerd worden is groot. Daarbij is het belangrijk dat de gemeente bestaande locaties als uitgangspunt neemt en exploitanten een mate van zekerheid biedt.

Gebrek aan transparantie
Een terugkerend punt was het gebrek aan transparantie vanuit de gemeente over welke locaties als kansrijk worden gezien. Vergeleken met bijvoorbeeld Utrecht, waar een kaart met ideale locaties openbaar is gemaakt, ervoeren deelnemers dat Amsterdam te terughoudend is. Ze vroegen waarom de lijst van 12 mogelijke transformatielocaties niet gedeeld wordt, omdat dit het gesprek zou vergemakkelijken. In de strategie wordt de visie van de gemeente over de geschiktheid per locatie preciezer uitgewerkt.

Ruimtelijke inpassing
Daarnaast werd gewezen op het belang van ruimtelijke inpassing. Zelfs als een locatie technisch geschikt is, kunnen bijvoorbeeld geplande fietspaden of andere ontwikkelingen in de weg staan. De gemeente gaf aan die ruimtelijke belangen nadrukkelijk mee te nemen. Ook de ontwikkeling van verkeersstromen en de impact van de autoluwe stad en woningbouwambities zouden volgens deelnemers meegenomen moeten worden in de selectie van transformatielocaties.

Functies per locatie
Er werd gewaarschuwd voor een te zwart-witte benadering: als alle locaties simpelweg van tanken naar elektrisch gaan, kunnen ondernemers die fossiele brandstoffen leveren naar de randen van de stad gedwongen worden. De voorkeur werd uitgesproken voor transitielocaties met een geleidelijke opbouw van laadinfrastructuur. Dit vraagt ook om het strategisch inrichten van tenders, zodat er in de overgangsfase geen onnodige chaos ontstaat.

Investeringen
Het punt werd gemaakt dat lopende investeringen, bijvoorbeeld in laadinfrastructuur, zouden moeten meetellen in toekomstige afwegingen. De gemeente waarschuwde echter om plannen af te stemmen, omdat de kans op realisatie voor 2040 nog onzeker kan zijn. Ook hoorden we dat ruimte en looptijd essentieel zijn om te kunnen investeren.

Wildgroei laadpalen
Daarnaast werd gevraagd hoe de gemeente omgaat met een mogelijke wildgroei van laadpalen, wat het verdienmodel van ondernemers kan beïnvloeden. De gemeente gaf aan dat zij het ondernemerschap niet overneemt en geen directe invloed heeft op commerciële marktinitiatieven.

Vervolgstappen

Tot en met 25 mei 2025 kunt u uw wensen, zorgen en aandachtspunten ook nog met de gemeente delen in een online vragenlijst. Alle opgehaalde reacties van zowel de bijeenkomst als de vragenlijst onderzoeken we daarna op haalbaarheid, en verwerken we waar nodig en mogelijk in de strategie.

Planning 2025

▪ Input ophalen voor strategie	April - mei
▪ Reacties onderzoeken op haalbaarheid	Mei
▪ Reacties verwerken in strategie	Mei – juni
▪ Toetsen strategie bij belanghebbenden	September - oktober
▪ Strategie vaststellen door college van B en W	Na de zomer
▪ Gesprekken per locatie	Na de zomer

Gesprekken per locatie
In de gesprekken per locatie vindt per locatie verdere afstemming plaats. Deze gesprekken zijn bedoeld om de impact van de strategie op de praktijk te bespreken en om maatwerk mogelijk te maken waar nodig.

Meer informatie en vragen

Kijk voor meer informatie over de strategie op Meedoen Transitie tankstations in Amsterdam - Gemeente Amsterdam.

Voor vragen of om input te geven, kunt u contact opnemen met projectmedewerker Nikkie Poelmann via n.poelmann@amsterdam.nl.